

LEKSTUGAN

GAMLA SVENSKA FOLKDANSAR

SÅDANA DE UPPTAGITS

INOM

SÄLLSKAPET

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

I STOCKHOLM

NY SAMLING.

ABR. HIRSCHS FÖRLAG
STOCKHOLM.

INNEHÅLL.

BESKRIFNA DANSAR:

	Pag.
Hallingen. Beskrifning	5
Musik	7
Snurrbocken. Beskrifning och musik	8
Skånska kadriljen. Beskrifning	9
Musik	10
Skobodansen. Beskrifning och musik.....	12
Oxdansen. Beskrifning.....	14
Musik.....	16
Schottisch. Beskrifning.....	17
Musik.....	18
Rillen. Beskrifning och musik	22

MUSIK-BILAGOR:

Valser	1.	23
	2.	24
	3. » <i>Norske valse</i> »	»
Polketter	1.	26
	2.	27
Polskor	1.	»
	2. » <i>Hej, hopp, Anders Ersä</i> »	28
	3.	29
	4.	30
	5.	31

Efterföljande samling beskrifningar är afsedd att utgöra en fortsättning af den samling, som redan förut finnes utgifven under namnet »**Lekstugan**», och är utarbetad efter samma plan som denna.

Beskrifningarna — något som äfven titelbladet gifver vid handen — göra ej anspråk på annat än att innefatta en framställning af de föreliggande dansarna, sådana de inom föreningen »Svenska Folkdansens Vänner» öfvas. Den rikliga och värdefulla medverkan, som vid beskrifningarnas granskning lemnats ej mindre af »**Allmogedansens Vänner**» i Gefle än äfven alldeles särskildt af nuvarande och f. d. medlemmar i studentföreningen »**Philochoros**», gifver dock utgifvaren anledning hoppas att samlingen äfven för sistnämnda föreningar må kunna tjena till gagn.

Stockholm i November 1903.

A. Ö.

HALLINGEN,

sådan den här nedan beskrifves, är hemtad från Philochoros, der den utförts i denna form alltifrån föreningens begynnelse. Hvarifrån föreningen erhållit beskrifningen å dansen är emellertid utgifvaren obekant. En springdans med samma namn lär ännu i dag dansas i vissa trakter af Norge och uppgifves härstamma från Hallingdalen, men lär denna vara väsentligen olik den här beskrifna. Den omständigheten att dansen alltid plägar utföras i Ny sockens allmogedrägt (den s. k. Nordmarksdräkten) tyder på vermländskt ursprung, men kan äfven bero på att dansen i denna dräkt utföres i Dahlgrens folkskådespel »Vermländingarne». A. E. Holmberg omnämner

i sin »Bohusläns historia och beskrifning» Hallingensåsom en äldre tider derstädes förekommande solodans utan att dock beskrifva den.

*

Dansen utföres af två karlar, hvilka vid dansens början stå i bredd, vända mot fronten, vensterkarlen i höger hand hållande högerkarlens venstra hand, ledig hand i sidan.

Musik: || 1—8 || 9—16 ||

Tur 1. a) Båda taga, vensterkarlen med venster och högerkarlen med höger fot, ett steg framåt, dervid den framsatta fotens tåspets vrides något inåt, och vända sig samtidigt något in emot hvarandra med kroppen framåtlutad hvilande på det framsatta benet, som hålles något krökt, och det andra benet, jemväl något krökt, riktadt bakåt, icke vidrörande marken, med foten vinkelrätt mot den framsatta foten. Samtidigt föras de händer, med hvilka de hålla i hvarandra, bakåt med nästan raka armar. De dansande komma genom steget att något aflägsna sig från hvarandra, och paret erhåller den ställning, som i figuren *A* återgifves. — Vid början af taktens andra hälft göra de dansande, under bibehållande af den intagna kroppsställningen, ett mjukt hopp på den framsatta foten (1), hvarefter de framföra den bakre foten och med denna på liknande sätt taga ett nytt steg framåt — dervid emellertid de

bakåtförda händerna föras framåt och de dansande närma sig hvarandra vända nästan rygg mot rygg i den ställning, figuren *B* återgifver — samt göra under taktens senare hälft ett hopp på den främre foten (2). Paret fortsätter på detta sätt med ytterligare fem steg fram mot fronten (3—7), hvarefter båda, halft vända mot hvarandra, isätta, vensterkarlen höger och högerkarlen venster fot, derpå långsamt föra det

andra benet utåt och armarne uppåt samt, då den i musiken angifna kadens-noten anslås, stanna i den ställning (*kadens-ställning*), figuren *C* återgifver. Vid kadensens slut nedföres det upplyftade benet till det andra, kroppen vrides åter fram mot fronten, och händernas tummar sättas i armhålen på västen (8).

b) Vensterkarlen lyfter på en gång venstra fotens klack och högra fotens tå och vrider båda fötterna ett fjerdedels hvarf åt venster, så att tåspetsarne komma intill hvarandra, samt höjer samtidigt armbågarne till jemnhöjd med axlarne såsom figuren *D* angifver. Härefter lyftas venstra fotens tå och högra fotens klack, fötterna vridas på nytt ett fjerdedels hvarf åt venster så att klackarne komma intill hvarandra, och armbågarne sänkes samtidigt såsom i figuren *E* (9). Vensterkarlen fortsätter på detta sätt att, alltjemt vänd mot fronten,

med två fotvridningar för hvarje takt förflytta sig åt venster, hvarefter han vid reprisens slut stannar och vänder sig mot högerkarlen (10—16). Denne har under tiden påliknande sätt förflyttat sig åt höger, hvarigenom båda sålunda kommit

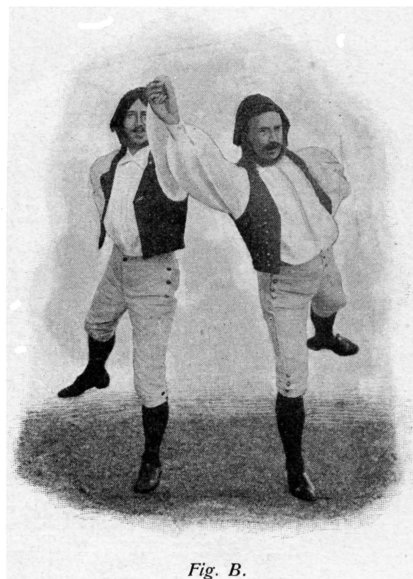

Fig. B.

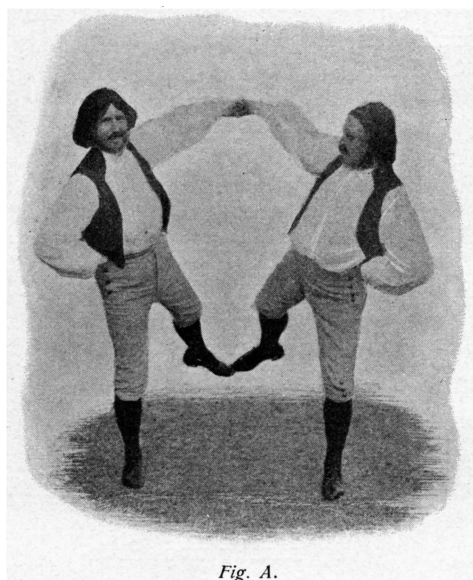

Fig. A.

Fig. C.

Fig. D.

ning från venster till höger djupt fram öfver högra knäet såsom figuren *F* angifver (1). Derefter föres venstra foten, också med en glidning, långsamt fram ett steg framför den högra, — händerna fortfarande stödda mot knäna — och kroppen, som under steget vridits något åt höger, vrids åter långsamt framåt och lutas ned öfver venstra knäet under svängning från höger till venster (2). Båda fortsätta på detta sätt att med ytterligare fem »segsteg» i en vid båge motsols »sega» öfver till hvarandras platser (3—7), hvarefter de vända sig mot hvarandra och med isättande, vensterkarlen af venster och högerkarlen af höger fot, intaga kadensställning på sätt den-

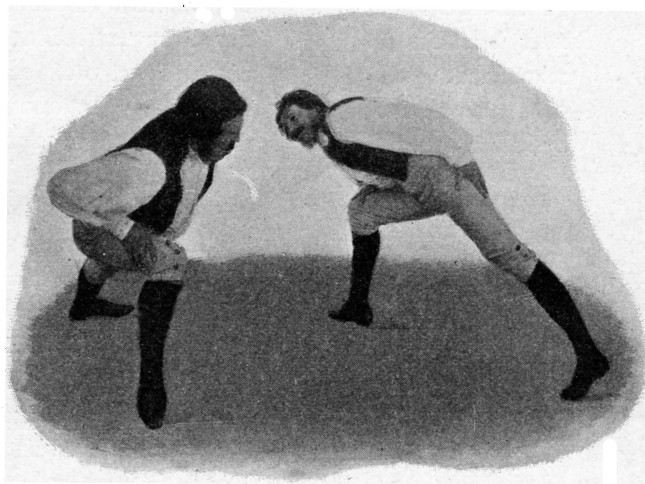

Fig. F.

na i första turen beskrifvits (8).

b) De dansande närma sig hvarandra med små hopp, hvilka utföras, två för hvarje takt, med raka knän

Fig. E.

att på en linie aflägsna sig i från hvarandra.

Tur 2. *a)*

De dansande låta högra foten långsamt glida ett stort steg åt höger framåt med sträckt vensterben och händerna stödda mot knäna samt böja samtidigt kroppen under sväng-

och fötterna parallella, tätt slutna intill hvarandra. Händerna hållas härunder halft knutna framför bröstet nästan i jemnhöjd med axlarna med pekfingerne riktade framåt; och markera de dansande för hvarje hopp takten genom att omvexlande föra än den ena än den andra handen något framför den andra (9—16). Se figuren *G*.

Tur 3. *a)* De dan-

sande fatta hvarandras

händer och göra »harsteg», det vill säga sjunka först hastigt ned på venstra fotens häl och föra samtidigt det högra benet framåt och slå klacken i marken (se figuren *H*), göra derpå, utan att resa sig upp, hastigt fotombyte (1) och fortsätta på detta sätt med två steg för hvarje takt allt under det de omdansa med hvarandra ett halft hvarf medsols, så att vensterkarlen återkommer till sin plats venster om högerkarlen (2—7). Båda resa sig härefter upp och intaga kadensställning, vända mot hvarandra (8).

b) De dansande draga sig så småningom baklänges tillbaka ifrån hvarandra under det de starkt bakåtlutade, sparka upp framåt, först med högra och derpå med venstra benet, två gånger för hvarje takt och för hvarje takt svänga rundt med armarne ett hvar i riktningen framåt-uppåt-bakåt-nedåt (9—16).

Tur 4. *a)*

Båda sätta händerna i sidorna och taga med appell ett steg

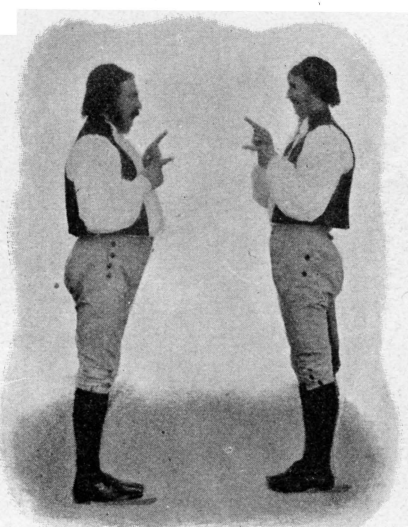

Fig. G.

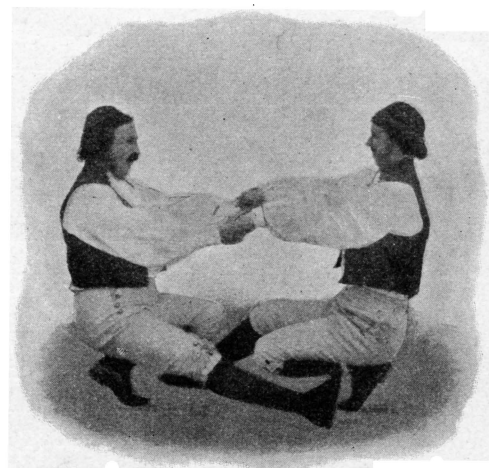

Fig. H.

framåt med höger fot (1), hvarefter de med en »*hjulning*» — se figuren *J* — byta plats (2) och derpå, vända mot hvarandra, kvarstannande på de nya platserna, göra fyra uppsparkningar och armsvängningar, liknande dem, som i tredje turen afdelningen *b* beskrifvits (3, 4). Så göra de ånyo appell med höger fot (5), »*hjula*» tillbaka till sin plats (6) och upprepa der uppsparkningarna och armsvängningarna (7, 8). Vid hjulningarna sättes venstra handen först i marken (*»vensterhjulning»*) och hjulningarna göras alltid rygg om rygg.

b) Med lugna betänksamma segsteg gå båda i en vid spiralformig båge motsols så att de, efter att kretsande omkring hvarandra hafva rört sig ett halft hvarf rundt, komma att stanna framför och nära intill hvarandra i segstegsställning, framåtlutade öfver venstra benet, och bibehålla denna ställning under det i musikens sista takt göres en kadens (9—16).

Tur 5. *a)* De dansande göra ett högt luftsprång, fatta hvaran-

dras händer och sjunka derpå ned på högra fotens häl med det venstra benet sträckt utåt så att inre fotknölen och knäet vidröra marken; resa sig derefter upp med en kraftig rätning af högra benet så att de komma att göra ett nytt luftsprång på stället (1); sjunka nu i sin ordning ned på venstra hälen med högra benet utåtsträckt; byta derpå med ett luftsprång (2) ånyo om fot och fortsätta sålunda med ett steg för hvarje takt sammanlagdt sju takter (3—7), hvarefter de intaga kadensställning vända mot hvarandra (8).

De nu beskrifna stegen kallas *sittsteg* och skilja sig från harstegen derutinnan att i de senare benet föres framåt, hvarförutom harstegen dansas dubbelt fortare än sittstegen.

b) De dansande fatta hvarandras händer och omdansa motsols sålunda, att för hvarje takt först högra foten isättes med appell, och derefter venstra foten slänges i en bakåt-utåt-båge intill och framför den högra.

Fig. 1.

Hallingen.

PIANO.

* Motsvarande nummerering i beskrifningen.